

Program publiczny

*Spotkania, dyskusje, warsztaty i pokazy filmowe towarzyszące wystawie **Gleba i przyjaciele***

09/2025—10/2025

We wrześniu i październiku Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski zaprasza na spotkania, dyskusje, warsztaty i pokazy filmowe towarzyszące wystawie *Gleba i przyjaciele*.

Program publiczny

Program publiczny projektu *Gleba i przyjaciele* zagłębia się w wątki obecne w pracach artystów i artystek prezentowanych na wystawie. Korzystając z wiedzy i doświadczenia rolniczek, biolożek, badaczek społecznych i filozofek, a także samych organizmów glebowych, przyjrzymy się glebie, próbując wyjść poza antropocentryczną perspektywę. Razem z gościniami programu zastanowimy się nad relacją z ziemią we współczesnym rolnictwie i zapytamy, jak troszczyć się o glebę w antropocenie. Na warsztatach przyrodniczych poznamy różnorodność mieszkańców gleby. Porozmawiamy także o polityce dżdżownic i sposobach międzygatunkowej komunikacji.

Program filmowy

Tytuły prezentowane w U-jazdowski Kino jako filmowy kontekst dla wystawy *Gleba i przyjaciele* można traktować jako luźne rozwinięcie podejmowanych na niej wątków. Tak, jak różna jest skala, w której autorki koncepcji kuratorskiej przyglądają się glebie, tak odrębne są perspektywy, z których będziemy ją oglądać na ekranie.

W przypadku filmów *Mannvirki*, *Pod ziemią*, czy *Król Maciuś Pierwszy* będzie to duże zbliżenie. Kamera zjedzie dosłownie w głąb ziemi, a na bardzo bliskim planie przyjrzymy się materii – w rozkwicie i rozpadzie – oraz budowie roślin i procesom geologicznym. W szerszym obiektywie łatwiej będzie uchwycić skomplikowaną relację między człowiekiem a innymi istotami, naturą i kulturą (*Tylko na Ziemi*, *Siła ognia*) oraz dostrzec ekologiczne konsekwencje zarządzania ziemią w mikro- i makroskali (*Zbieracze i zbieraczka*). Wreszcie, zobaczymy ziemię z perspektywy osób, które żyją z jej uprawy oraz w optyce zgoła przeciwnej – okiem kapitalistów, dla których ziemia jest tylko towarem i obiektem spekulacji, a pracujący na niej drobni rolnicy – przedmiotem wyzysku (*Alcarràs*, *Harvest*, *Szczęśliwy Lazzaro*).

Kalendarz

24/09/2025, 20:00 — [pokaz filmu *Harvest*](#), reżyseria Athina Rachel Tsangari, Wielka Brytania/ Niemcy/ USA/ Francja/ Grecja 2024, 131'.

25/09/2025, 18:00 — [dyskusja *Agroekologia — o relacjach z ziemią w rolnictwie chłopskim*](#). Podczas dyskusji porozmawiamy o nierównościach ekonomicznych we współczesnym rolnictwie, bolączkach systemu żywnościowego i rozwiązaniach proponowanych przez agroekologię – rosnący w siłę ruch społeczny, który postrzega ziemię jako dobro wspólne. W spotkaniu wezmą udział dr Ruta Śpiewak, socjolożka wsi z Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, Klaudia Kryńska, ogrodniczka i popularyzatorka agroekologii związana z Fundacją Agro-Perma-Lab, Hubert Filipiak, sadownik ekologiczny. Moderacja: Anna Jakubowska.

25/09/2025, 20:00 — [pokaz filmu *Szczęśliwy Lazzaro*](#), [*Lazzaro felice*], reżyseria Alice Rohrwacher, Włochy/ Szwajcaria/ Francja/ Niemcy 2018, 125'

27/09/2025, 16:00 — [pokaz filmu *Siła ognia*](#), [*O que arde*], reżyseria Oliver Laxe, Hiszpania / Francja / Luksemburg 2019, 90'

30/09/2025, 19:00 — pokaz filmu [Król Maciuś Pierwszy](#), reżyseria Jaśmina Wójcik, Polska 2025, 75'

2/10/2025, 20:00 — [pokaz filmu *Pod ziemią*](#), [*Il buco*] reżyseria Michelangelo Frammartino, Włochy/ Francja/ Niemcy 2021, 93'

4/10/2025, 12:00 — [warsztaty o bioróżnorodności gleby *Pierwsza randka z parecznikiem*](#). Prowadząca: dr Joanna Sucholas, doktora biologii, etnobotaniczka i edukatorka, prowadzi gospodarstwo agroekologiczne w Wielkopolsce.

5/10/2025, 18:00 — [pokaz filmu *Tylko na Ziemi*](#), [*Only on Earth*], reżyseria Robin Petré, Dania/ Hiszpania 2025, 93'

7/10/2025, 18:00 — [dyskusja *Jak myśli dżdżownica?*](#). Podczas spotkania porozmawiamy o naszych relacjach międzygatunkowych. Zapytamy, jak wyjść poza antropocentryczną perspektywę, uwzględniać interesy mieszkańców gleby i rozwiązywać spory o wspólną przestrzeń między ludźmi i nie-ludźmi. Gościnie spotkania: prof. Paulina Kramarz, biologka, entomolożka, Wioletta Olejarczyk, rolniczka, aktywistka zaangażowana w rozwój agroekologii. Moderacja: Anna Jakubowska.

11/10/2025, 18:00 — [pokaz filmu *Zbieracze i zbieraczka*](#), [*Les glaneurs et la glaneuse*], reżyseria Agnès Varda, Francja 2000, 82'

16/10/2025, 18:00 — [pokaz filmu i dyskusja *Oliwki i sezam. Jak przetrwać ludobójstwo w Gazie?*](#). Dyskusję poprzedzi projekcja filmu *Foragers*, reż. Jumana Manna, 2022 (65 min). Goście spotkania: Emil Al-Khawaldeh, organizator protestów i akcji solidarnościowych, Patrycja Król, obserwatorka praw człowieka i wolontariuszka

Ekumenicznego Programu Współtowarzyszenia w Izraelu i Palestynie, dr Maria Wodzińska, doktora nauk humanistycznych. Moderacja: Katarzyna Makarowicz, absolwentka filozofii i indologii w ramach MISH UW.

18/10/2025, 18:00 — [pokaz filmu *Mannvirki*](#), reżyseria Gústav Geir Bollason, Islandia/Francja 2023, 71'

23/10/2025, 18:00 — [wykład prof. Anny Krzywoszyńskiej *Ku nauce troski o życie \(glebowe\) w antropocenie*](#) poświęcony poszukiwaniu nowych podejść do nauki o glebie, które pozwolą zbudować lepsze relacje z nie-ludźmi współtworzącymi nasz świat.

Więcej informacji o wystawie

<https://u-jazdowski.pl/program/wystawy/gleba-i-przyjaciele>

Sfinansowano ze środków

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Partner

PLATO

Wsparcie

Ambasada Królestwa Niderlandów, Czeskie Centrum Warszawa, Instytut Liszta

Patroni medialni:

TVP Kultura, artinfo, chillizet, MINT, SZUM

Materiały dla mediów

<https://u-jazdowski.pl/press-room/komunikaty-prasowe/wystawy/gleba-i-przyjaciele>

Kontakt dla mediów

Agnieszka Niedzielak-Kowalska
Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski
+48 510 160 640
a.niedzielak-kowalska@u-jazdowski.pl